

YEREL YÖNETİM ŞEFFAFLIK İLKELERİ

- Belediye başkanlarının ve belediye yöneticilerinin mal varlığı bildirimleri yıllık olarak güncellenerek ilan edilmelidir.
- Belediye Meclis toplantılarının gündemi bir hafta öncesinden duyurulmalı, toplantılar internet üzerinden canlı yayınlanmalı, toplantı tutanakları ve alınan kararlar eksiksiz olarak bir hafta içinde kamuoyuyla paylaşılmalıdır.
- Faaliyet raporları, denetim raporları ve Belediye Meclis komisyonlarının raporları internet sitesinden yayınlanarak kamuoyuyla paylaşılmalıdır. Meclis denetleme komisyonu raporları Belediye Meclisi'ne sunulma aşamasında eksiksiz olarak kamuoyuyla paylaşılmalıdır.
- Belediye Meclisi Komisyonlarının toplantı tarih ve gündemleri en geç 1 hafta önce internet sitesinde duyurulmalı ve gündemin ilgili olduğu mahalleler bilgilendirilerek muhtarların, ilgili STK temsilcilerinin ve uzmanların komisyon toplantılarına katılımları sağlanmalıdır.
- Belediyedeki mevcut komisyonlara ek olarak ihtiyaca göre yeni komisyonlar kurulması konusunda STK'lardan gelen öneriler değerlendirilmeli ve bu konuda işbirliğine açık olunmalıdır. Önerilen değişikliklerin kabul edilmemesi durumunda bu kararın gerekçeleri açıklanmalıdır.
- 3 aylık gelir gider tablosu ve yıl sonu kesin hesabı Hazine ve Maliye Bakanlığı'na gönderildiği şekliyle kesintisiz olarak, ekonomik ve fonksiyonel sınıflamaya ilişkin tüm ayrıntıları da içerecek biçimde internet sitesinde yayınlanmalıdır.
- Belediye ihalelerinin büyük bir bölümü (%90 ve üzeri) şeffaflık ve hesap verebilirliğe imkan veren açık ihale usulüyle yapılmalıdır. Pazarlık/doğrudan temin yöntemleri istisnai durumlar haline getirilmelidir.
- İhaleleri kazanan firmaların teklifleri, adları ve performansları (süre ve nitelik açısından) internet sitesinden yayınlanmalıdır. Bu firmalara dair performans denetimlerine dair bilgi ve veriler kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

- İhale süreçlerini takip etmek üzere etkin iç denetim mekanizmaları oluşturulmalıdır. İhale süreçleriyle ilgili şikayetler ve bu şikayetler doğrultusunda yürütülen süreçler (inceleme ve yaptırımlar) şeffaf bir biçimde paylaşılmalıdır. Özellikle de yurttaşları doğrudan ilgilendiren ihalelerde, STK temsilcilerinden oluşan bir bağımsız gözlemci heyeti denetim görevi görmelidir.
- İhale kararları ve ihale komisyonu tutanakları eksiksiz bir şekilde internet sitesinde yayınlanmalıdır. Tüm mal ve hizmet alımları ve yapım işleri için teknik şartnameler hazırlanmalı ve kamuoyuyla paylaşılmalıdır. Yurttaşları doğrudan ilgilendirecek hizmetlere dair şartnameler tüm paydaşların görüşleri alınarak hazırlanmalı ve ihalelerde de katılımçılık ilkesi somut uygulamalarla güçlendirilmelidir.
- Hesap verebilirliği sağlamak üzere görevi ihmal ve kötüye kullanma gibi durumlarla karşılaşan yurttaşların şikayetlerini iletebilecekleri bağımsız bir mekanizma oluşturulmalıdır.
- Bölgeyi doğrudan ilgilendiren imar planlaması, imar değişiklikleri, ihaleler gibi girişimler hakkında mahalle sakinleri muhtarlar kanalıyla önceden bilgilendirilmeli ve girişime dair görüşleri alınarak karar alma mekanizmasına katılmaları sağlanmalıdır.
- Stratejik Plan, Yıllık Bütçe ve Performans Programı; iyi yönetim ilkeleri doğrultusunda; mahalle meclisleri ve Kent Konseyi mekanizmalarını kullanarak, STK'ların, üniversitelerin ve doğrudan yurttaşların katılımı sağlanarak hazırlanmalı ve Belediye Meclisine sunulmadan önce internet sitesinde yayınlanmalıdır. Belgeler, bölge ve çevre planına uygun olarak hazırlanmalıdır. Plana uyumu ölçecek izleme mekanizmaları oluşturularak kamuoyu, ulaşılan hedefler konusunda belirli aralıklarla bilgilendirilmelidir.
- Kentin tarihi, doğal ve kültürel mirasını, ekolojisini, varlıklarını, değerlerini değiştirme kapasitesi taşıyan tüm projelerin 'Düzenleyici Etki Değerlendirme' çalışmaları, projeler kentin imar planlarında yer almadan önce şeffaf ve katılımcı bir anlayışla gerçekleştirilmeli, bulgular ve sonuçlar dikkate alınarak uygulamaya geçilmelidir.
- Yıllık bütçe hazırlanırken yurttaşlara; mahalle meclisleri, kent konseyleri gibi mekanizmaları kullanarak danışılmalı, yerel STK'lar sürece dahil edilmeli ve çevrimiçi uygulamalarla da katılımcı bütçe ilkelerini hayata geçirmek üzere uygulamalar geliştirilmelidir.

- Yurttaşların bilgi edinme ve karar alma süreçlerine katılma hakları, kadın-erkek eşitliği gözetilerek, dil, din, etnik kimlik, cinsel yönelim üzerinden hiçbir ayrımcılık yapılmadan, eşitlikçi bir anlayışla korunmalıdır.
- Bilgi edinme hakkı konusunda toplumsal bilinci ve farkındalığı artıracak çalışmalar yapılmalıdır.
- Bilgi edinme hakkı ve şeffaflık ilkesi doğrultusunda paylaşılan bilgi ve belgeler doğru ve eksiksiz olarak, zamanında ve bilgisayar programlarıncı okunabilir formatta tüm yurttaşların erişimine açılmalıdır. Karar alma süreçlerine ilişkin ölçüt ve kıstaslar, davranış kuralları ve etik kodlar, çıkar çatışması beyanları şeffaf bir biçimde kamuoyunun bilgisine sunulmalıdır.
- Bilgi edinme hakkı konusundaki istisnaların kapsamı mümkün olduğunca dar tutulmalı ve açık bir biçimde tanımlanarak kamuoyuyla paylaşılmalıdır.
- Kent Konseyleri ayrımcılık yapılmadan, toplumun tüm kesimlerini içerecek şekilde oluşturulmalı ve etkin bir biçimde çalışması sağlanmalıdır.
- Kent Konseyinden gelen öneriler ivedilikle Belediye Meclisi'ne sunulmalı. Belediye Meclisi'nin önerileri kabul etmemesi halinde ayrıntılı gerekçeli kararlar kısa bir süre içinde yayınlanarak açıklanmalıdır.
- Belediye stratejik planı, performans programı ve yıllık bütçe Belediye Meclisi'ne sunulmadan önce Kent Konseyi'nde de tartışılarak, konseyin görüşleriyle Meclis'te ele alınmalıdır.
- Mahallenin ihtiyaçlarının mahalleli ile birlikte saptanması ve ilgili karar organlarına taşınması için muhtarlarla çalışılmalı ve bunun için muhtarlık ihtiyar heyeti üyeleri, esnaf ve halk temsilcileri ve STK temsilcilerinin katılacağı, muhtarlar tarafından idare edilen mahalle meclisleri kurulmalıdır.
- Sorunların mahallelerin ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda yerinde çözümlü hizmetlerin katılımcı bir anlayışla gerçekleştirilmesi için Sivil Toplum Kuruluşları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirilmelidir.
- Belediye Başkanı ve üst yönetimi tarafından yolsuzluğa tolerans gösterilmeyeceği ve yolsuzlukla mücadele için etkin yöntemler geliştirileceği kamuya açık bir biçimde beyan edilmelidir.

- Çözüm masası gibi uygulamalar ile yurttaşlara hesap verilebilmeli ve talepler ilgili birimlere tek merkezden iletilmelidir. Yurttaşlara yanıt verilmesi sürecine dair ayrıntılı standartlar geliştirilmeli ve bu standartlar da kamuoyunun bilgisine sunulmalıdır. Yanıtlar, talebi özünde karşılayacak derecede ayrıntılı olmalı, zamanında iletilmeli ve kişisel bilgiler saklanarak tüm yurttaşların erişimine açılmalıdır.
- Belediye yönetimi, yerel medya üzerinde baskı oluşturmamalı, ilan/reklam yoluyla politik çıkar sağlama amacı güdülmemelidir. Seçim dönemlerinde, yerel medyaya yönelik politik baskılarla, tüm adayların eşit biçimde temsil edilmesini sağlayacak basın özgürlüğü ortamı ihlal edilmemelidir.
- Belediye içinde yolsuzlukla ilgili konularla ilgilenecek bir Uyum Departmanı ya da sorumlusu bulunmalıdır. Uyum Sorumlusu, Etik Komisyon'a raporlama yapmalı ve belediye çalışanlarına yönelik, yolsuzlukla mücadele ve iyi yönetim ilkeleri konusunda farkındalık/bilinç artırma çalışmaları yürütmelidir.
- Belediye çalışanlarının siyasal tarafsızlığı sağlanmalı, hizmet ve faaliyetler tarafsız bir anlayışla yürütülmelidir.
- Belediye yönetimi ve çalışanlarının işe alım ve terfi süreçleri liyakat ilkesi doğrultusunda, kayırmacılıktan uzak bir anlayışla yürütülmelidir. Akrabalık ilişkileri, parti üyeliği gibi durumlar işe alım ve terfi kararlarını etkilememelidir.
- Belediyenin aldığı bağışlar toplu olarak değil tekil olarak açıklanmalı, belediye ihalelerine katılan kişi ve kurumlardan bağış kabul edilmemelidir.
- Belediyelerin ayrıntılı hediye ve ağırlama politikaları bulunmalı, hediye ve ağırlama giderlerine sınırlamalar getirilmeli. Hediyeler sistemli bir biçimde kayıt altına alınarak kamuoyunun bilgisine sunulmalıdır.
- Belediye yönetimi ve çalışanlarının çıkar çatışması durumlarında çıkar çatışması beyanında bulunmaları sağlanmalıdır. Beyanlar şeffaf ve düzenli bir biçimde paylaşılmalı ve ilgili kişiler, çıkar çatışması yaşanan durumlarda karar alma mekanizmalarından çekilmelidir.

- Belediye çalışanlarına yönelik etik kod ve davranış kuralları ile çıkar çatışması tanımları geliştirilmelidir. Etik Komisyon gibi yapılar oluşturulup etkin bir biçimde işletilerek bu ilke ve kurallara uyumun denetlenmesi sağlanmalıdır.
- Belediye yöneticilerinin görevden ayrıldıktan sonra en az 3 yıl boyunca belediye'deki sorumluluk alanlarıyla ilgili sektörlerde çalışmaması konusunda kurallar geliştirilmelidir.
- Mevcut belediye başkanları seçim kampanyalarında kamu kaynaklarının kullanılmamasını sağlamalıdır.
- Belediye ihalelerine katılacak şirketlerin etik kod, yolsuzlukla mücadele programı gibi politika ve belgelere sahip olması koşulu getirilmelidir. Sözleşmelere yolsuzlukla etkin mücadeleyi şart koşan maddeler eklenmelidir.
- Belediye ihalelerini kazanan şirketlerin sahiplik yapısının şeffaf olması sağlanmalıdır.
- Vergilerin toplanması konusunda açık, şeffaf ve anlaşılır kurallar ve uygulamalar geliştirilmelidir. Toplanan vergilerin miktarı vergi tiplerine göre sınıflandırılarak paylaşılmalıdır. Bu konuda kayırmacılığı engelleyecek kural ve mekanizmalar geliştirilerek vergiler etkin ve adil bir biçimde toplanmalıdır.
- Belediyeye ait vakıf, işletme ve iştiraklerin finansal verileri ayrıntılı ve şeffaf bir biçimde, yasal yükümlülüklerin ötesindeki evrensel mali şeffaflık standartları doğrultusunda paylaşılmalıdır.
- Yıl içinde aylık ya da üç aylık finansal veriler ve bütçe gerçekleşme oranları müdürlüklere göre sınıflandırılarak paylaşılmalıdır.
- Belediyenin mal ve hizmet aldığı kurumlara yapacağı ödemeler evrak sırasına göre ve düzenli bir biçimde yapılmalıdır. İlgili müdürlüklerin ödemeleri kayırmacılıktan uzak bir anlayışla yürütmesi sağlanmalıdır.
- İç denetim ve teftiş mekanizmaları oluşturulmalıdır. Bu görevi yürütecek kurulların yaptırım kararı alma yetkisi bulunmalıdır.

- Ruhsat başvurularına dair süreç, (ödemelere dair belgeler ve dosya teslim tarihi gibi ayrıntılarla) elektronik ortamda tüm kamuoyunun erişimine açık biçimde paylaşılmalıdır. Başvuru dosyalarının incelenip karara bağlanma sürecinin adil bir anlayışla yürütüldüğü tüm yurttaşlar tarafından denetlenebilir olmalıdır. Değerlendirme sürecine dair standartlar belirlenmeli ve şeffaf bir biçimde paylaşılmalıdır.
- Belediyeye ait taşınmaz malların satılması ya da kiralanması durumunda ekspertiz görüşü ve piyasa değerleri dikkate alınmalıdır. Taşınmazların değerinin altında satılmasını engelleyecek mekanizmalar geliştirilmelidir.